

Göteborgs kommun

info@educ.goteborg.se

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn i Hvitfeldtska gymnasiet 1
i Göteborgs kommun

Tillsyn i Hvitfeldtska gymnasiet 1

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Göteborgs kommun under hösten 2015. Hvitfeldtska gymnasiet 1 besöktes av Skolinspektionen den 24 och 25 november 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Skolverkets statistik från läsåret 2014/15 visar att 100 procent av de elever som avslutade utbildningen på ekonomiprogrammet vid Hvitfeldtska gymnasiet 1 med avgångsbetyg våren 2014 fick gymnasieexamen. Detta resultat är högre än motsvarande resultat för riket som helhet, som var 91 procent.

Enligt Skolverkets statistik från läsåret 2014/15 var den genomsnittliga betygspoängen hos de elever som avslutade sin utbildning på skolenheten 14,7, att jämföra med riksgenomsnittet för ekonomiprogrammet som var 14,4.

Trygghet och studiero

I Skolinspektionens enkät som genomfördes våren 2015 av eleverna i årskurs 2, svarar 86 procent av eleverna att påståendet "Jag känner mig trygg i skolan" stämmer helt och hållet eller ganska bra. I samma enkät svarar 59 procent av eleverna att påståendet "Jag har studiero på lektionerna" stämmer ganska dåligt eller inte alls.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra Anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-04-29
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Tillsynen av Hvitfeldtska gymnasiet 1 visar inte annat än att verksamheten till stora delar motsvarar kraven i författningarna. Dock finns brister som rör samverkan mellan lärare i arbetet med att nå målen och främja elevernas lärande. Tillsynen har visat att elever måste kompensera för detta genom att ägna mycket tid åt att sortera och prioritera mellan skoluppgifter för att hinna med dem, snarare än att fördjupa sina kunskaper. Rektorn måste därför se till att former för samverkan mellan lärare kommer till stånd så att eleverna ges möjlighet att fördjupa och utveckla sina kunskaper ur ett helhetsperspektiv.

Trots att en hög andel av eleverna i Skolinspektionens enkät svarade att de inte har studiero under lektionerna har inte någon brist inom detta område kunnat konstateras vid tillsynen. Eleverna uttrycker att det blivit bättre på skolan sedan enkäten genomfördes. Under tillsynen framkom dock uppgifter som rör arbetsmiljön i den gemensamma skolmatsalen på Hvitfeldtska gymnasiet. Dessa uppgifter lämnas vidare till Arbetsmiljöverket.

Beslut

2016-01-14

4 (12)

Dnr 43 - 2015:4655

Hvitfeldtska gymnasiet är organiserad i sex skolenheter, kallade Hvitfeldtska gymnasiet 1, 2, 3, 4, 5 och 6, för vilka sex rektorer ansvarar för utbildningen inom varsin skolenhet. Organiseringen av utbildningen i skolenheter bedöms på huvudmannanivå.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast den 29 april 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. (Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningens mål och främja elevernas lärande.

Motivering till bedömning av brist

Rättslig reglering

Enligt läroplanen för gymnasieskolan ska lärare samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. Alla som arbetar i skolan ska göra skolan till en god miljö för lärande.

Skolinspektionens utredning

Elever i samtliga intervjuade grupper uppger att de upplever att deras studiesituation är så stressande att de mår dåligt. Eleverna säger att en stor källa till stress är att de, för att hinna med skolarbetet i alla kurser, ständigt måste prioritera mellan olika skoluppgifter. Eleverna beskriver vidare att de är stressade över att de behöver få tiden att gå ihop med mängden skoluppgifter. Detta leder till att de sorterar bort möjligheterna att fördjupa sig och nå de högre kunskapskraven. Flera elever uttrycker att de har studieambitioner som kräver att de når de högre kunskapskraven. De beskriver att de känner sig maktlösa och fångade i ett sorterande av uppgifter som hindrar dem att lära på djupet och prestera. Enligt eleverna är tempot för högt för att de ska kunna nå de högre betygen. "Det höga tempot kanske leder till sämre kvalitet på utbildningen", uttrycker eleverna och beskriver att konsekvenserna blir en ryckig undervisning, exempelvis i matematik. Eleverna beskriver vidare att "det är tempot i sig som är problemet, inte kursens svårighetsgrad. Man kan inte göra sitt bästa för att man är så stressad."

Enligt eleverna innebär vidare studierna många prov. I perioder kan det vara upp till fem prov på en vecka. Till det kommer arbete med hemuppgifter.

Eleverna berättar vidare att skolan har uppmärksammat att eleverna upplever att studiebördan med exempelvis många prov är ohållbar. Med anledning av detta har det upprättats ett provschema där alla prov ska läggas in för att öka planeringsförutsättningarna för lärare och elever. Enligt eleverna kan belastningen ändå bli hög eftersom andra inlämningar och hemuppgifter inte syns i översikten. Enligt eleverna finns det dessutom lärare som inte lägger in planerade prov i det avsedda schemat. Det gör, enligt eleverna, att ovissheten ändå kvarstår och att provschemat snarare blir ytterligare en ovisst planeringskälla för eleverna att ta hänsyn till.

Såväl lärare, elevhälsa som rektorn instämmer i elevernas beskrivning; de bekräftar att många elever upplever stor stress. De beskriver också att denna stress är ett överhängande bekymmer på hela Hvitfeldtska gymnasiet. Vid intervju med representanter för elevhälsan uppger skolsköterskan att hon genom sina hälsosamtal med eleverna har en övergripande bild av hur det går för eleverna i skolarbetet. Hon berättar att hon sedan terminens start redan träffat flera elever som känner sig stressade, mår dåligt och uttrycker att de inte orkar på grund av mängden skoluppgifter. Denna uppfattning delar även specialpedagogen och kuratorn som i sina samtal med elever också uppmärksammat att elever upplever att de mår dåligt över den stress de känner över att inte hinna med och nå så långt de förutsatt sig i skolarbetet. Enligt specialpedagogen skulle samverkan mellan lärare kring de förmågor

som är gemensamma för kurserna på programmet kunna minska mängden uppgifter för elever och frigöra utrymme för eleverna att se sammanhang och fördjupa lärandet. Även rektorn uttrycker att hon uppmärksammat att eleverna upplever stor stress och beskriver att hon hade önskat en högre grad av samverkan mellan lärare på programmet i såväl planerings-, genomförande- och bedömningsarbetet. Att organisera en sådan samverkan beskriver hon samtidigt som problematisk eftersom det bland annat skulle bryta upp de skolövergripande ämneslagen och bedömningsforum som finns.

Både lärare, elevhälsa och rektorn bekräftar även att det provschema som upprättats inte används av alla lärare, och att schemat i sig heller inte tar hänsyn till elevernas studiesituation i övrigt, såsom hemuppgifter och stående läxor.

De beskriver vidare att det inte finns några givna arbetsformer för lärare på skolenheten att samverka kring planering och uppföljning av själva undervisningen. Samverkan mellan lärare sker, enligt rektorn och lärare, främst i de skolövergripande ämneslagen. I övrigt sker samverkan endast mellan lärare och ämnen som det finns ett naturligt samband mellan, exempelvis mellan två kurser som en och samma lärare har, eller i kurser som hänger samman i en profil eller inriktning. Enligt lärare och rektor finns ingen organiserad samverkan kring planering av undervisningen utöver detta.

Skolinspektionens bedömning

Av Skolinspektionens utredning framgår att lärarna inte samverkar i arbetet med att främja elevernas utveckling och lärande och därigenom nå målen. Det framgår av intervju med lärare och rektor att det samarbete som sker mellan lärare framförallt sker mellan lärare som undervisar i samma ämnen, eller ämnen som hänger samman i en inriktning eller profil. Organiserad samverkan mellan lärarna som undervisar samma elever på skolenheten saknas däremot. Detta leder till brister i planeringen av utbildningen. För eleverna får detta konsekvensen att de, för att hinna med i skolarbetet, måste ägna en stor del av sin tid åt att sortera och prioritera mellan skoluppgifter i de olika kurserna. Intervjuer med elever och representanter från elevhälsan visar att eleverna på grund av detta utvecklar en stressnivå som leder till att deras lärande snarare hindras än främjas.

Det provschema som skapats på skolan för att underlätta för lärarna att ge eleverna överblick över den totala studiesituationen är inte tillräckligt eftersom verktyget inte används av alla lärare, och heller inte omfattar elevernas hela studiesituation. Den samverkan mellan lärare som sker i de skolövergripande ämneslagen, och mellan lärare och kurser som det finns ett naturligt samband

mellan, är heller inte tillräcklig eftersom den inte sker med utgångspunkt elevernas utbildning som helhet.

Motivering till föreläggande som ingripande

Göteborgs kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Göteborgs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de examensmål som gäller för det nationella program som eleven läser. Undervisningen ska utformas och genomföras så att alla elever, såväl på nationella program som på introduktionsprogram, ges möjligheter att nå samtliga kunskapskrav inom de ämnen som eleven läser, det vill säga såväl i gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen.

I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser också samtliga ämnen som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen. Det kan också omfatta undervisning som är förlagd till arbetsplats (APL). Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser samtliga ämnen som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen.

Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själva upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. I de fall eleven har haft hela eller delar av kurser förlagda till arbetsplats (APL) ska bedömning av detta ingå i den samlande bedömningen.

Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Det kan därmed också avse miljöer utanför skolan men som ingår i skolans verksamhet, exempelvis på arbetsplats (APL). Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska

omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Analysen ska omfatta hela utbildningen och inte avgränsas till exempelvis resultat enbart i gymnasiegemensamma ämnen utan ska också omfatta uppföljning av resultat i fördjupningsämnena, från lärande som sker på arbetsplats (APL) och undervisning på introduktionsprogram. Förbättringsåtgärder kan exempelvis vara att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

På Skolinspektionens vägnar

Frida Eek
Beslutsfattare

Karin Malmsten
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Hvitfeldtska gymnasiet 1

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Hvitfeldtska gymnasiet 1

Hvitfeldtska gymnasiet 1 är en av sex skolenheter inom Hvitfeldtska gymnasiet, beläget i centrala Göteborg. Skolenheten omfattar ekonomiprogrammet med inriktningarna ekonomi och juridik. Därtill ges profilen "Affär" inom programfördjupning. Enheten omfattar drygt 465 elever.

Skolenheten leds av en rektor. Lärarna på enheten är organiserade i både arbetslag kring programmet och dess inriktningar samt i ämneslag och utvecklingsforum som är gemensamma för hela Hvitfeldtska gymnasiet. Vidare finns gemensamma resurser för hela Hvitfeldtska gymnasiet när det gäller elevhälsa, studie- och yrkesvägledare och skolbibliotek.